

+2,2%
700 000
1 669 000
10 037 000
+2,5%
60
618 000
7 894 000

Sisällysluettelo

Toimitusjohtajan katsaus	4
Hallituksen toimintakertomus	5
Tilinpäätös	9

Tapiola Varainhoito Oy

Tapiola Varainhoito Oy tarjoaa sijoitusrahastoja ja varainhoitopalveluita yksityisasiakkaille, yrityksille ja instituutiosijoittajille.

Vuoden 2008 aikana perustettiin kaksi uutta sijoitusrahastoa

Huhtikuussa aloitti toimintansa Kassa-korko-rahasto, joka on maltillinen lyhyen koron rahasto. Lokakuussa Varainhoito perusti Itä-Eurooppaan sijoittavan osake-rahaston. Vuonna 2008 käyttöönotetun uuden Simcorp-arvopaperijärjestelmän avulla pystytään parantamaan ja nopeuttamaan entisestään asiakasraportointia ja sijoituksellista riskienhallintaa.

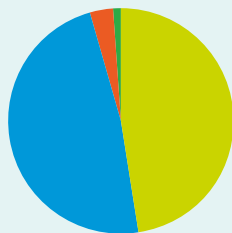
Tapiola Varainhoito menestyi liiketoiminnassaan

Yhtiö nousi yhdeksänneltä sijalta Suomen seitsemänneksi suurimmaksi rahastoyhtiöksi markkinaosuudella mitattuna.

Vuoden 2008 päättyessä Basel II vakavaraisuussuhde oli 6,6 (5,1) -kertainen suhteessa minimimäärään. Vahvalla vakavaraisuudella on varauduttu siihen,

että markkinatilanteen häiriö jatkuu vuonna 2009. Yhtiö jatkaa investointeja palvelua parantaviin järjestelmiin.

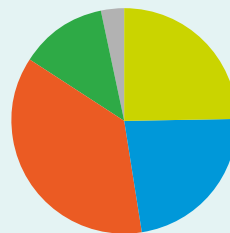
Liikevaihdon jakauma 2008

Liikevaihto 10,2 milj. euroa

- Sijoitusrahastotoiminnan tuotot 4,86 milj. e
- Omaisuußenhoitopalvelun tuotot 4,88 milj. e
- Sijoitusten tuotot 0,35 milj. e
- Muut tuotot 0,09 milj. e

Rahastopääomien jakautuminen rahastoluokittain 2008

Rahastopääomat 1 026 milj. euroa

- Osakerahastot 24,8 % (33 %)
- Lyhyen koron rahastot 22,8 % (26 %)
- Korkorahastot 36,6 % (26 %)
- Yhdistelmärahastot 12,7 (12 %)
- Muut rahastot 3,1 % (3 %)

Menestyksellinen vuosi

Tapiola Varainhoito menestyi liiketoiminnassaan vuonna 2008, vaikka finanssikriisi koetteli rajusti rahastomaailmaa. Olen iloinen, että menestyimme heti ensimmäisenä kokonaisena toimintavuotena.

Onnistuimme parantamaan markkinaosuuttamme vuoden 2008 aikana 2,5 prosenttiin. Olemme nyt seitsemänneksi suurin rahastoyhtiö, ja tavoitteenamme on olla Suomen viiden suurimman rahastoyhtiön joukossa neljän vuoden kuluessa.

Vastoin alan yleistä kehitystä, Tapiola Varainhoidon rahastojen osuudenomistajien lukumäärä nousi vuoden 2008 aikana. Kasvu perustuu osittain sijoitussuosikseemme. Epävarmoilla markkinoilla asiakkaat haluavat aina enemmän asiantuntijaneuvoja sijoituspäätöksissään. Tapiolan sijoitusammattilaiset ovat valmiita kertomaan mikä on asiakkaalle paras sijoitusvaihtoehto.

Tapiola Varainhoitoyhtiön hallinnoimien sijoitusrahastojen pääomat laskivat katsastuskauden aikana noin 28,5 prosenttia 1 026 miljoonaan euroon. Yhtiön hallinnoimien rahastojen pääomat laskivat selvästi vähemmän verrattuna koko alan laskuun, joka oli 37 prosenttia.

Kaksi uutta rahastoa markkinoille

Varainhoito toi vuoden aikana markkinoille kaksi uutta rahastoa. Huhtikuussa

aloitti toimintansa Kassakorko-rahasto, joka on maltillinen lyhyen koron rahasto. Lokakuussa Varainhoito poikkesi valtavirasta ja perusti Itä-Eurooppaan sijoittavan osakerahaston.

Yhtiön uusi Simcorp-arvopaperijärjestelmä otettiin käyttöön alkuvuonna 2008. Uuden järjestelmän avulla pystytään parantamaan ja nopeuttamaan entisestään asiakasraportointia ja sijoituksellista riskienhallintaa.

Tapiola-ryhmä ryhtyi vuonna 2008 julkaisemaan uutta sähköistä asiakaslehteä, joka on suunnattu ensisijaisesti säästämisestä ja sijoittamisesta kiinnostuneille. Asiakaslehti on tietopaketti Tapiola-ryhmän sijoitusosaamisesta. Teemme paljon omaa tutkimusta ja analyyseja ja haluamme jakaa tätä tietoa erityisesti pankin, varainhoidon ja henkiyhtiön asiakkaille, jotka säästävät ja sijoittavat Tapiolan tuotteisiin.

Kuukausittain asiakkaille lähetettävässä sähköisessä uutiskirjeessä on tietoa Tapiolan rahastojen kehityksestä sekä oma näkemyksemme markkinoista.

Tavoitteenamme on edelleen parantaa ja nopeuttaa tiedotusta sekä raportointia

asiakkaillemme. Tapiolalle on keskinäisenä yhtiönä tärkeää, että omistaja-asiakkaat saavat tarpeeksi tietoa sijoituspäätöksensä pohjaksi sekä siitä, miten heidän rahoistaan huolta pitävät ajattelevat.

Ammattilaisten sijoitussuosituks

Vuonna 2008 sijoittajat ovat eläneet todellisessa epävarmuuden tilassa. Epävarmuus jatkuu vielä ainakin vuonna 2009. Epävarmoina aikoina asiakkaat käyttävät yhä enemmän varainhoidon ammattilaisia sijoituspäätöksissään. Taloustilanne tukee Tapiola Varainhoidon strategista valintaa tarjota asiakkaille omaan näkemykseen pohjautuvaa varainhoitoa.

*Tom Liljeström
Toimitusjohtaja
Tapiola Varainhoito Oy*

Hallituksen toimintakertomus 2008

Toimintaympäristö

Suomessa rekisteröityjen sijoitusrahastojen rahastopääomat alenivat vuonna 2008 66,0 miljardista eurosta 41,3 miljardiin euroon. Rahastopääomien alenemisesta 11,4 miljardia euroa muodostui negatiivisista nettomerkinnoista ja loppuosa vähennyksestä, 13,3 miljardia euroa, muodostui rahastojen sijoitusten arvon laskusta vuonna 2008. Rahastojen osuudenomistajien lukumäärä väheni vuonna 2008 205 695 osuudenomistajalla.

Vuoden 2008 suuri markkinaepävarmuus vaikutti voimakkaasti myös rahastosijoittajiin ja rahastojen nettomerkinnot olivat vuoden 2008 jokaisena kuukautena negatiiviset. Eniten varoja nostettiin euroalueen lyhyen koron rahastoista, joiden nettomerkinnot olivat vuonna 2008 7,2 miljardia euroa negatiiviset.

Vuoden 2008 (2007) lopussa rahastopääomat jakautuivat rahastoluokittain seuraavasti: osakerahastot 24,8 prosenttia (33 %), lyhyen koron rahastot 22,8 prosenttia (26 %), korkorahastot 36,6 prosenttia (26 %), yhdistelmärahastot 12,7 (12 %) ja muut rahastot 3,1 prosenttia (3 %).

Tapiola Varainhoito Oy:n hallinnoimien sijoitusrahastojen rahastopääomat alenivat vuoden 2008 aikana 1 435,8 miljoonasta eurosta. 1 026,0 miljoonaan euroon. Tämän rahastotoimialaa selvästi pienemmän pudotuksen ja onnistuneen sijoitus-toiminnan ja uusmyynnin vuoksi yhtiön markkinaosuus kasvoi 0,3 prosenttia yksikköä 2,5 prosenttiin ja yhtiö nousi yhdeksänneltä sijalta Suomen seitsemänneksi suurimmaksi rahastoyhtiöksi. Osuudenomistajien lukumäärä kasvoi vaikeana toimintavuonna 2008 ilahduttavasti 4 992 omistajalla lukuun 34 101. Yksi asiakas voi olla osuudenomistajana useammassa rahastossa. Asiakkaidemme lukumäärä kasvoi vuonna 2008 2 104 asiakkaalla lukuun 19 055.

Tapiola Varainhoidon hallinnoima kokonaisvarallisuus oli 31.12.2008 yhteensä 4 880 miljoonaa euroa (31.12.2007 5 565 miljoonaa euroa), josta rahastopääomien osuus oli em. 1 026 miljoonaa euroa. Tapiola Varainhoito Oy sijoittuu tällä 4,9 miljardin hallinnassa olevalla euromäärällä Suomen suurimpien varainhoitopalveluja tarjoavien yhtiöiden joukkoon.

Tulevaisuuden näkymät

Tulevaisuuden näkymiä leimaa kasvava todennäköisyys siitä, että niin Suomen kuin muiden länsimaiden taloudet supistuvat merkittävästi ja työttömyys kasvaa oleellisesti. Yleisesti ottaen velkaantumisasasteet ovat suhteellisen korkealla, mikä vaikeuttaa talouden nopeaa kääntymistä nousuun. Vaikka ympäristö voi olla haasteellinen sijoituksellisesti, säästämisaste todennäköisesti kääntyy nousuun. Tämä antaa mahdollisuuden kehittää säästämiseen ja sijoittamiseen liittyviä palveluja edelleen.

Ympäristö, jota leimaa sijoituksellinen epävarmuus, lisää myös ammattimaisen sijoituskäytön kysyntää konseptoituna eri asiakasryhmien ja jakelukanavien tarpeiden mukaan.

Tapiolan valitsema linja, joka toteuttaa omaan näkemykseen perustuvaa varainhoitoa asiakkaiden edun mukaan, on saanut varauksettoman kannatuksen asiakkaiden piirissä, joten tällä linjalla on syytä jatkaa.

Asiakkaat

Yritys- ja yhteisöasiakkaat

Finanssimarkkinoiden kriisin syveneminen ja maailmantalouden kasvun dramaattinen heikkeneminen synkistivät vuoden 2008 sijoitusmarkkinoita. Yritys- ja yhteisösijoittajat siirsivät sijoituksiaan mahdollisuuksiensa rajoissa riskipitoisista mahdollisimman matalariskisiin vaihtoehtoihin. Pankkien määräaikaistalletukset kasvoivat huomattavasti erityisesti ensimmäisellä vuosipuoliskolla. Valtion ja kuntien velkainstrumentteihin sijoittavat lyhyen- ja pitkänkin koron rahastot siirtyivät suosioon erityisesti toisella vuosipuoliskolla.

Vuonna 2008 yritys- ja yhteisöasiakkuuksissa ei ollut merkittäviä poistumia. Asiakaskuntamme vahvistui sekä varainhoito- että rahastoasiakkuuksissa. Voimmekin todeta, että asiakaskuntamme on vaikeassa markkinatilanteessa ollut tyytyväinen Tapiola Varainhoidon tuomaan lisäarvoon.

Yksityisasiakkaat

Kesäkuussa 2008 aloitettiin Sijoitustalous.fi -sivuston julkaiseminen. Sivustolla julkaistaan myös Varainhoidon sijoituskäytännöt, jossa kerrotaan sijoitussuosituksemme uusille sijoituksille. Kuukausittain lähetettävällä sijoitusaiheisella sähköisellä uutiskirjeellä välitetään asiakkaille ajankohtaista tietoa sijoitusmarkkinoista ja rahastoista. Myös rahastojen verkkopalveluja kehitettiin helpottamalla valtuutettujen asiointia verkossa. Tapiolan T-hetkessä on järjestetty rahastoasiakkaalle Sijoituskoulu-tilaisuussarja osana Tapiola-ryhmän vastuullisen yritystoiminnan politiikkaa.

Vuoden 2008 lopulla tehdyssä kyselyssä selvitettiin asiakkaiden palvelukokemuksia. Kyselystä ilmenee, että asiakkaamme ovat omaksuneet hyvin ajallisen hajauttamisen idean, sillä lähes 70 prosenttia vastanneista kertoo tekevänsä rahastosijoituksia kuukausittain. Kyselyssä saatujen palautteiden perusteella jatketaan tuotteiden ja palvelujen kehittämistä.

Varainhoito

Haasteellisesta sijoitusvuodesta huolimatta Tapiola Varainhoito Oy:n hoitamien täysvaltakirja- ja konsultatiivisten asiakkaiden määrä jatkoi kasvuaan. Erityisen voimakasta kasvu oli varainhoitovakuutusasiakkaissa, joiden määrä kolminkertaistui vuoden aikana.

Syyskuun alussa lanseerasimme uutena palvelukonseptina T-Varainhoidon, jonka asiakasmäärien odotamme kasvavan merkittävästi vuonna 2009.

Asiakassalkkujen sijoituksellinen menestys oli suhteellisesti vertailuindekseihin verrattuna erinomainen, mutta absoluuttisesti

sesti osakemarkkinoiden jyrkkä alamäki painoi salkut miinukselle. Osakkeiden voimakas alipainottaminen auttoi pienentämään tappioita, mutta absoluuttinen plustulos olisi edellyttänyt osakepainon pudottamista nollan tuntumaan.

Syksyllä 2008 rahastovarainhoidon asiakkaille tehtiin asiakastytyväisyyskysely, jossa kyseltiin asiakkaiden mielipiteitä yhtiön palveluista ja tuotteista. Kokonaisuutena tulokset olivat hyviä ja palvelun hinta-laatu -suhdetta kiitettiin. Vaikea sijoitusvuosi heijastui myös vastauksissa. Absoluuttista tuottoa arvostavien osuus on noussut jo 60 prosenttiin vastanneista, kun se edellisvuonna oli vielä 50 prosenttia. Otamme vastaukset vakavasti ja pyrimme kehittämään palveluamme siihen suuntaan, jota asiakkaat arvostavat ja toivovat. Asiakastytyväisyyskysely on tarkoitus tehdä vuosittain.

Sijoitustoiminta

Ennätyskellisen haasteellinen sijoitusvuosi näkyi hoidettavien sijoitusrahastojen tuottoluvuissa. Osake- ja muut riskilliset sijoitusrahastot laskivat voimakkaasti. Voimakkain kurssilasku koettiin viimeisellä neljänneksellä. Myönteisinä poikkeuksina olivat korkorahastot; Tapiola Pitkäkorko -rahasto sekä vähäriskinen Tapiola Kassakorko. Molemmat rahastot saavuttivat erinomaiset tuottoluvut sekä absoluuttisesti että suhteutettuna vastaaviin rahastoihin markkinoilla. Yritysriskiä sisältävät korkorahastot sen sijaan kärsivät osakerahastojen lailla. Kokonaisuudessaan Tapiola-rahastojen sijoituksellista menestystä voidaan kuitenkin olosuhteisiin nähden pitää onnistuneena. Rahastojen tuottokehitys suhteutettuna otettuun riskiin oli hyvä, mikä näkyi mm. ulkopuolisten rahastoarvioijien antamina arvosanoina.

Tapiola Varainhoito Oy:n sijoitustoiminnassa korostuvat analyttisyys ja aktiivinen päätöksenteko sekä yksittäisen sijoituskohteen onnistunut valinta. Tämän periaatteen ansiosta mm. pahoihin ongelmiin joutuneiden finanssiyhtiöiden osuus Tapiola-rahastoissa oli erittäin pieni.

Compliance

Vastuu Varainhoidon juridisen ja compliance-toiminnon hoitamisesta siirtyi heinäkuussa 2008 emoyhtiölle Tapiola Pankille. Varainhoidossa päävastuu toiminnan säännöstenmukaisuudesta kuuluu toimitusjohtajalle.

Liiketoiminnoista riippumaton compliance-toiminto varmistaa, että Varainhoidon toiminnassa noudatetaan lakeja, viranomaismääräyksiä ja sisäisiä ohjeita. Lisäksi esimiesten pitää hoitaa omien alaistensa osalta sisäistä valvontaa, joka kattaa myös toiminnan säännöstenmukaisuuden valvonnan. Compliance officer antaa vuosittain hallitukselle raportin compliance-toiminnon toiminnasta ja sen tekemistä havainnoista. Compliance-riskit kartoitetaan vuosittain osana Varainhoidon juridisia riskejä.

Riskienhallinta

Riskienhallinnan yleiset periaatteet Tapiola-ryhmässä

Tapiola Varainhoidon riskienhallinta perustuu Tapiola-ryhmässä määritettyihin riskienhallinnan käsitteisiin, riskienhallinnan tehtävään, tavoitetilään ja riskinottohalukkuuteen sekä viranomaismääräyksiin pankkitoiminnan erityisvaatimukset huomioiden. Tavoitteena on edistää asiakkaiden taloudellisen turvan jatkuvuutta ja tukea liiketoiminnan toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista. Riskienhallinnassa korostetaan hyvää vakavaraisuutta.

Riskienhallinta on aktiivista ja ennakoivaa toimintaa, joka tunnistaa, arvioi, rajoittaa, hyödyntää ja valvoo liiketoiminnan uhkia sekä uusia mahdollisuuksia, mitkä johtuvat muuttuvista ulkoisista ja sisäisistä olosuhteista tai Tapiolan omasta strategisesta tahtotilasta.

Riskinottohalukkuus perustuu seuraaville Tapiola-ryhmän yhteisille periaatteille:

- Riskinotto tukee strategian ja operatiivisten suunnitelmien taloudellista ja toiminnallista toteutumista.
- Riskit eivät vaaranna yksittäisen yhtiön, toiminnon tai ryhmän toimintaa tai talouden vakautta.
- Tapiolan yhtiöt ja toiminnot pysyvät niille määritellyissä riskirajoissa.
- Riskien vaikutukset ryhmän kaikkiin organisaatio-osiin kyetään tunnistamaan.
- Tapiolan organisaatio-osien väliset riskisidokset ovat selkeät.

Vastuullisen yritystoiminnan periaatteiden mukaisesti Tapiola Varainhoito huolehtii ja tiedottaa riskeistään sekä niiden hallinnasta siten, että asiakkaat ja muut sidosryhmät luottavat Tapiola Varainhoitoon kumppaninaan.

Tapiola Varainhoidon riskienhallinta

Varainhoidon riskienhallintaa kehittää ja valvoo Tapiolan pankkikonsernin riskienhallintatoimikunta. Tapiola-ryhmän sisäinen tarkastus on suorittanut valittujen riskienhallinnan osa-alueiden tarkastuksia hallituksen ohjeistuksen mukaisesti.

Yhtiöllä on vahvistettu riskienhallintapolitiikka ja vuosittain laadittava riskienhallintasuunnitelma, joka kattaa sekä toiminnalliset että strategiset riskit. Operatiivisten riskien hallinnasta on lisäksi Finanssivalvonnan standardin mukaiset periaatteet, joita toimintavuonna päivitettiin erityisesti jatkuvuussuunnittelun osalta uuden järjestelmäympäristön vaatimalla tavalla. Yhtiön hallitus vahvisti riskienhallintasuunnitelman ja operatiivisten riskien hallinnan periaatteet seuraavalle vuodelle kokouksessaan 11.12.2008.

Yhtiön hallituksessa riskitilannetta seurataan kuukausittain. Eriytynen kokonaisvaltainen arvio riskienhallinnasta tehdään kerran vuodessa.

Simcorp-salkunhallintajärjestelmä edellytti melko suuria toiminnallisia muutoksia koko varainhoitoprosessissa. Riskienhallinnan toimintavuoden painopiste oli prosessikuvausten ja jatkuvuus suunnittelun päivittämisessä uuden toimintamallin mukaisiksi.

Riskienhallintaprosessit

Riskit kartoitetaan ja niiden toteutumisen todennäköisyys sekä mahdollisen realisoitumisen merkitys arvioidaan vuosittain määrämuotoisilla riskienhallintaprosesseilla. Jokaisesta merkittävästä riskistä tehdään riskienhallintasuunnitelma. Merkittävistä toteutuneista riskeistä laaditaan raportit, joiden tavoitteena on oppia ja parantaa riskienhallintaa.

Toimintaympäristöön ja strategiaan liittyvät merkittävät riskit kartoitetaan ja toteutumisen mahdollisen realisoitumisen merkitys arvioidaan perusteellisesti strategiaprosessissa. Päivitys tehdään vuosittain.

Taloudellisten riskien hallinta perustuu riskien jatkuvaan ja ohjeistettuun tunnistamiseen, arviointiin, raportointiin ja valvontaan. Taloudellisten riskien kohdalla viranomaisten määräykset, heille toimitettavat raportit ja selvitykset ohjaavat keskeisesti riskienhallinnan ja sisäisen riskiraportoinnin järjestämistä Tapiolaryhmässä.

Toiminnallisten riskien hallinnassa käytetään ohjeistettua itsearviointimenetelmää, joka toteutetaan vuosisuunnittelun prosessin vastuiden mukaisesti. Riskejä arvioidaan ja niiden hallintaa kehitetään useista näkökulmista: vuosi- ja jaksosuunnitelmat, prosessit, varautumissuunnittelu, juridisten riskien näkökulmat, yritysturvallisuus sekä tietoturvallisuus. Tapiolan omilla vakuutuksilla hallitaan Tapiola-ryhmän vakuutettavissa olevia riskejä.

Merkittävimmät tapahtumat

Vuoden 2008 aikana perustettiin kaksi uutta sijoitusrahastoa. Tapiola Kassakorko aloitti toimintansa 1.4.2008 ja Tapiola Itä-Eurooppa 10.10.2008. Päätöksemme perustaa matalariskinen Tapiola Kassakorko -rahasto tuli juuri oikeaan aikaan vallitsevassa markkinatilanteessa. Sijoituskäytöksemme ja siitä seuranneet toimenpiteet toivat asiakkaidemme salkkuihin merkittävää lisäarvoa.

Uusi salkunhallintajärjestelmä SimCorp Dimension otettiin käyttöön vuoden 2008 alussa. Salkunhallintajärjestelmä kattaa back office-, riskienhallinta- ja salkunhoitotoiminnallisuudet. Myös rahastojen arvonlaskenta siirrettiin kevään 2008 aikana SimCorp Dimension järjestelmään.

Crosskey Banking Solutions Ab:n kanssa yhteistyössä tehtävä rahastojen osuusrekisterin, jakelukanavien myyntijärjestelmän ja verkkopalvelun uudistamiseen tähtäävä kehitysprojekti siirtyi toukokuussa 2008 toteutusvaiheeseen.

Hallinto ja tilintarkastajat

Varsinaisessa yhtiökokouksessa hallituksen jäseniksi valittiin edelleen yhtiöryhmän johtaja Jari Saine puheenjohtajana sekä toimitusjohtaja Harri Lauslahti, johtaja Jaakko Gummerus ja sijoitusjohtaja Jari Eklund. Osuudenomistajien kokouksen valitsemina hallituksen jäseninä jatkavat edelleen toimitusjohtaja Raimo Kuismin ja aluejohtaja Sari Ruottinen.

Yhtiön varsinaisiksi tilintarkastajiksi valittiin edelleen KHT-yhteisö PricewaterhouseCoopers Oy. PricewaterhouseCoopers Oy:n nimeämänä päävastuullisena tilintarkastajana Tapiolaryhmässä toimii KHT-tilintarkastaja Juha Tuomala. Varatilintarkastajaksi valittiin KHT-tilintarkastaja Lauri Kallaskari PricewaterhouseCoopers Oy:stä. Osuudenomistajien kokous valitsi tilintarkastajaksi KHT-tilintarkastaja Helka Ivaskan ja varatilintarkastajaksi KHT-tilintarkastaja Hannu Pellisen.

Tuloksen muodostuminen

Yhtiön liikevaihto 10 181 000 euroa (edellisenä vuonna 8 107 000 euroa) muodostuu sijoitusrahastotoiminnan tuotoista, omaisuudenhoitopalvelun tuotoista, sijoitusten tuotoista sekä liiketoiminnan muista tuotoista.

Sijoitusrahastotoiminnan tuotot olivat 4 864 000 euroa netto (6 209 000 euroa mihin sisältyy hallinnointipalkkioiden palautuksia 3 284 000 euroa (4 349 000 euroa)). Omaisuudenhoitopalvelun tuotot olivat 4 876 000 euroa. Edellisen vuoden vastaava tuotto viiden kuukauden ajalta Tapiola Omaisuudenhoito Oy sulaututtua yhtiöön heinäkuun lopussa oli 1 349 000 euroa.

Sijoitusten tuottoja oli yhteensä 350 000 euroa (275 000 euroa) sekä liiketoiminnan muita tuottoja 90 000 euroa (275 000 euroa).

Palkkiokulujen väheneminen 321 000 euroon selittyi mm. Tapiola Omaisuudenhoito Oy:n sulautumisella.

Muiden hallintokulujen, 5 664 000 euroa (3 350 000 euroa) merkittävimmät erät ovat ostetut palvelut 2.801 000 euroa (1 978 000 euroa) ja atk-kulut 2 302 000 euroa (904 000 euroa). Atk-kulujen kasvun taustalla on merkittävä panostus uuteen salkunhallintajärjestelmään, joka otettiin kuluneen vuoden alussa käyttöön.

Liiketulos oli 239 000 euroa tappiollinen (459 000 euroa voitollinen).

Vertailukelpoinen tulokset kehitys

Tapiola Omaisuudenhoito Oy:n sulautuminen yhtiöön aiheuttaa epäjatkuvuuden tuloksen muodostumisen vertailtavuudessa kuluneeseen tilikauteen nähden ja on eliminoitu alla esitetyssä vuoden 2007 tuloksen pro forma -luvuissa.

TULOSLASKELMAVERTAILU

1 000 e	2008	2007 pro forma
Palkkiotuotot		
Hallinnointipalkkiot	7 998	10 093
- Sijoittajille palautettu määrä	-3 284	-4 350
Merkintäpalkkiot	13	126
Lunastuspalkkiot	138	339
Muut palkkiot	4 876	9 581
	9 741	9 581
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	7	0
Rahoitusvarojen tuotot	344	340
Liiketoiminnan muut tuotot	90	181
Tuotot	10 181	10 102
Palkkiokulut	321	495
Korkokulut	4	0
Hallintokulut		
Henkilöstökulut	3 782	4 523
Muut hallintokulut	5 664	4 021
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	47	15
Liiketoiminnan muut kulut	602	528
Liiketulos	-239	520

Muissa palkkiotuotoissa esitettyjen omaisuudenhoitopalveluiden tuottojen vertailukelpoinen kasvu oli 1 504 000 euroa (edellisenä vuonna 927 000 euroa). Sijoitusrahastotoiminnan tuotot ovat vertailukelpoisia.

Muiden hallintokulujen kasvua selittää myyntikanava- ja tietojenkäsittelypalvelujen kustannusten kasvu.

Vakavaraisuus

Yhtiön vakavaraisuus on kasvanut. Kertomusvuoden päättyessä Basel II vakavaraisuussuhde oli 6,6 (5,1) -kertainen suhteessa minimimäärään. Vahvalla vakavaraisuudella on varauduttu siihen, että markkinatilanteen häiriö jatkuu kuluvana vuonna ja että yhtiö investoi palvelua parantaviin järjestelmiin.

Yhtiön hallitus seuraa vakavaraisuuden kehitystä säännöllisesti konsernin sisäisellä omaan liiketoimintaan perustuvalla ICAAP-prosessilla.

Vakavaraisuuslaskelma

Sijoitusrahastolain 30 c §:n mukaisesti rahastoyhtiön, joka harjoittaa lain 5 §: 2 momentissa tarkoitettua toimintaa (omaisuudenhoitoa ja sijoitus- ja rahoitusneuvontaa), on annettava vakavaraisuudestaan seuraavat tiedot:

1 000 e	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2006
Ensisijaiset omat varat	6 310,6	3 864,1	3 380,8
Toissijaiset omat varat	0,0	0,0	0,0
Riskipainotetut saamiset	2 614,7	2 756,7	1660,1
Omien varojen vähimmäisvaatimus	956,3	760,0	607,2
Vakavaraisuussuhde, % Basel II	52,8	40,7	44,5

Vuoden 2006 tunnusluvut on laskettu soveltaen Basel II:n mukaista vakavaraisuuden laskentasäännöksiä, vaikka po. raportointivelvollisuutta eikä laskentasäännöksiä vielä ollut.

Hallituksen voitonjakoesitys

Yhtiökokouksen käytettävissä on yhtiön voitonjakokelpoiset varat, tilikauden ja aikaisempien tilikausien voittovarot 1 670 000 euroa, josta tilikauden tappio on 234 000 euroa sekä sijoitetun vapaan pääoman rahasto 2 196 000 euroa. Hallitus esittää, että osinkoa ei jaeta ja tilikauden tappio siirretään edellisten tilikausien voittotilille.

Tapiola Varainhoito Oy

Tilinpäätös 2008

Tuloslaskelma

1 000 e		1.1.-31.12.2008	1.1.-31.12.2007
Palkkiotuotot	10		
Hallinnointipalkkiot		7 998	10 093
- Sijoittajille palautettu määrä		-3 284	-4 350
Merkintäpalkkiot		13	126
Lunastuspalkkiot		138	339
Muut palkkiot		4 876	1 349
		9 741	7 558
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	11	7	0
Korkotuotot	12	61	192
Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	13	283	83
Liiketoiminnan muut tuotot	14	90	274
Tuotot		10 181	8 107
Palkkiokulut		321	1 160
Korkokulut		4	
Hallintokulut			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot		3 039	2 240
Henkilösivukulut			
Eläkekulut		576	354
Muut henkilösivukulut		166	101
		743	455
		3 782	2 695
Muut hallintokulut		5 664	3 350
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	15	47	11
Liiketoiminnan muut kulut	16	602	431
Liiketappio/-voitto		-239	459
Tuloverot		-5	123
Tilikauden tappio/voitto		-234	337

Tase

VASTAAVAA, 1 000 e		31.12.2008	31.12.2007
Saamiset luottolaitoksilta			
	Vaadittaessa maksettavat	618	969
	Muut	0	700
		618	1 669
Saamistodistukset			
	Muilta	5 840	3 474
	Osakkeet ja osuudet	171	171
	Aineettomat hyödykkeet	113	3 165
	Muut aineelliset hyödykkeet	57	45
	Muut varat	666	908
	Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	429	604
		7 894	10 037
VASTATTAVAA, 1 000 e		31.12.2008	31.12.2007
Vieras pääoma			
	Muut velat	330	951
	Siirtovelat ja saadut ennakot	1 141	1 719
	Vieras pääoma yhteensä	1 471	2 671
Oma pääoma			
	Osakepääoma	845	845
	Ylikurssirahasto	1 692	1 692
	Muut sidotut rahastot		
	Käyvän arvon rahasto		
	Käypään arvoon arvostamisesta	21	10
	Vapaat rahastot		
	Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	2 196	2 196
	Edellisten tilikausien voitto	1 904	2 287
	Tilikauden tappio/voitto	-234	337
	Oma pääoma yhteensä	6 423	7 366
		7 894	10 037

Epäsuora rahoituslaskelma

1 000 e	2008	2007
Liiketoiminnan rahavirta		
Liikevoitto	-239	459
Oikaisut		
Luovutusvoitot	-283	-83
Suunnitelman mukaiset poistot	47	11
Muun kuin varsinaisen toiminnan tuotot ja kulut	-63	-192
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	-538	196
Käyttöpääoman muutos:		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (-)/vähennys (+)	73	-470
Sisaryhtiösulautumisen vaikutus	0	556
lisäys (+)/vähennys (-)	-1 200	1 992
Sisaryhtiösulautumisen vaikutus	0	-786
	-1 200	1 206
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	-1 664	1 487
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-4	
Maksetut välittömät verot	349	-370
Rahavirta ennen satunnaisia eriä	-1 320	1 117
Liiketoiminnan rahavirta	1 320	1 117
Investointien rahavirta		
Investoinnit sijoituksiin	-2 004	-2 363
Sisaryhtiösulautumisen vaikutus	0	171
	-2 004	-2 192
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä muun omaisuuden investoinnit ja luovutustulot (netto)	2 993	-3 218
Sisaryhtiösulautumisen vaikutus	0	1 620
	2 993	-1 598
Investointien rahavirta	989	-3 790
Rahoituksen rahavirta		
Maksetut osingot	-720	-1 008
Rahoituksen rahavirta	-720	-1 008
Rahavarojen muutos	-1 051	-3 681
Rahavarat tilikauden alussa	1 669	3 312
Sisaryhtiösulautumisen vaikutus	0	-2 037
Rahavarat tilikauden lopussa	618	1 669
	-1 051	-3 681

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Yleiset periaatteet

Tilinpäätös ja toimintakertomus on laadittu noudattaen sijoitusrahastolakia, valtiovarainministeriön antamaa asetusta 820/20.8.2007 rahastoyhtiön tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta sekä lakia luottolaitostoiminnasta ja siihen liittyvänä on noudatettu Rahoitustarkastuksen luottolaitoksien ja sijoituspalveluyrityksien tilinpäätöksiä koskevaa standardia 3.1 ja siihen liittyvää raportointistandardia RA 3.1.

Aikasempien tilikausien vertailukelpoisuutta koskevat liitetiedot

Sijoitusrahastolain 5 §:n 2 momentissa tarkoitettuna rahastoyhtiön (omaisuudenhoito- ja neuvontapalveluja tarjoava rahastoyhtiö) vakavaraisuuslaskelma on vuoden 2006 osalta laskettu virallisten tilinpäätöslukujen perusteella, jolloin yhtiö harjoitti ainoastaan sijoitusrahastotoimintaa.

Tapiola Omaisuudenhoito Oy:n sulautuminen 31.7.2007 yhtiöön vaikuttaa edeltävän vuoden lukujen vertailukelpoisuuteen. Vertailukelpoisuuden parantamiseksi on vuosien 2006–2007 tunnuslukuja muunnettu vertailukelpoisiksi (pro forma).

YHTEENVETO MERKITTÄVISTÄ TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEISTA

Tuloslaskelman laatimista koskevat liitetiedot

Palkkiotuottojen kirjaamisessa noudatetut periaatteet

Palkkiotuottoihin kirjataan palkkiot, kun palvelu tai erillinen toimenpide on suoritettu. Palkkiotuoton määrä on saadun vastikkeen käypä arvo.

Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista

Erään luetaan osakkeista ja rahasto-osuuksista saadut osinkotuotot ja voitto-osuudet sekä muut vastaavat tuotot, jotka maksetaan yhteisön voitonjakokelpoisista varoista. Osinkotuotot kirjataan, kun oikeus osinkoon on syntynyt. Tavanomaisesti osingonjaon kirjaamisperuste syntyy yhtiökokouspäätöksen perusteella.

Korkotuottojen kirjaamisessa noudatetut periaatteet

Korkotuottoihin merkitään vastaaviin ”Saamiset luottolaitoksilta” kuuluvista tase-eristä saatavat korkotuotot.

Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot

Erään kirjataan kaikki muut myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi luokitelluista tase-eristä tuloslaskelmaan kirjattavat erät paitsi näistä johtuvat korot ja osingot.

Taseen laatimista koskevat liitetiedot

Saamiset luottolaitoksilta

Erään luetaan luottolaitoksiin tehdyt talletukset. Vaadittaessa maksettavina saamisina pidetään saamia, jotka on maksettava viimeistään vuorokauden kuluessa irtisanomisesta.

Tase-erään ei merkitä jälkimarkkinakelpoisia luottolaitoksilta olevia saamia.

Tase-erään luetut rahoitusvarat luokitellaan arvostusta varten käypään arvoon arvostettaviksi rahoitusvaroiksi.

Saamistodistukset

Saamistodistuksia ovat kaikki jälkimarkkinakelpoiset velkainstrumentit, kuten valtion velkasitoumukset, kuntatodistukset, valtion ja muut julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjalainat, pankkien sijoitustodistukset, yritystodistukset, pankkien ja yritysten liikkeeseen laskemat joukkovelka- ja vaihtovelkakirjalainat.

Saamistodistukset on luokiteltu arvostusta varten myytävänä oleviksi rahoitusvaroiksi.

Myytävissä olevat rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon vastaeränä taseen omassa pääomassa oleva käyvän arvon rahasto.

Osakkeet ja osuudet

Osakkeet ja osuudet on luokiteltu arvostamista varten myytävänä oleviksi rahoitusvaroiksi.

Myöhempi arvostaminen tapahtuu joko hankintamenoon tai jaksotettuun hankintamenoon. Jos näiden rahoitusvarojen arvo tilinpäätöspäivänä on arvonalentumisen johdosta jaksotettua hankintamenoa tai hankintamenoa alempi, alennetaan arvo arvonalentumistappiolla vähennettyyn jaksotettuun hankintamenoon. Hankintamenoon arvostetaan käyttöomaisuuden luonteiset osakkeet ja osuudet.

Aineettomat hyödykkeet

Muina pitkävaikutteisina menoina on aktivoitu vastikkeellisesti hankittujen atk-järjestelmien suunnittelumenot sekä huoneistojen peruserämenot. Poistoaika on 5 vuotta käyttöönotosta tai sitä lyhyempi taloudellinen käyttöaika.

Muut aineelliset hyödykkeet

Muut aineellisten hyödykkeet muodostuu kalustosta, joka esitetään taseessa suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennetty hankintameno määräisinä. Kaluston vuotuinen poisto on 25%:n menojännöksestä.

Tase-eriä koskevat liitetiedot

1. Saamistodistukset

1 000 e	2008			2007		
	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Sijoitustodistukset						
Liikkeeseenlaskija/ rahoitusvälineryhmä						
Muiden kuin julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat						
Myytävissä olevat, joille ei kerrytetä korkoa	5 840	0	5 840	3 474	0	3 474
Muiden kuin julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat sijoitustodistukset yhteensä	5 840	0	5 840	3 474	0	3 474

2. Osakkeet ja osuudet

1 000 e	2008			2007		
	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Osakkeet ja osuudet muissa yrityksissä						
Myytävissä olevat	0	171	171	0	171	171
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyhteisöissä	0	0	0	0	171	171
Osakkeet ja osuudet yhteensä	0	171	171	0	171	171
joista hankintamenoa arvostetut	0	171	171	0	171	171

3. Aineettomat hyödykkeet

1 000 e	2008			2007		
	IT-kulut	Muut	Yhteensä	IT-kulut	Muut	Yhteensä
Aineettomat hyödykkeet	0	113	113	3 165	0	3 165
Yhteensä	0	113	113	3 165	0	3 165

3-4. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset

1 000 e	2008			2007		
	Aineettomat hyödykkeet	Muut aineelliset hyödykkeet	Kaikki yhteensä	Aineettomat hyödykkeet	Muut aineelliset hyödykkeet	Kaikki yhteensä
Hankintameno 1.1.	3 165	71	3 236	0	18	18
+ lisäykset tilikautena	304	43	346	3 165	71	3 236
- vähennykset tilikautena	-3 328	-12	-3 340	0	-18	-18
± siirrot erien välillä						
- tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-28	-19	-47	0	-11	-11
± tilikauden arvonalennukset ja niiden palautukset						
+ Vähennyksiin ja siirtoihin kohdistuvat kertyneet poistot ja arvonalennukset tilikauden alussa						
- kertyneet poistot 1.1.	0	-26	-26	0	-15	-15
- kertyneet arvonalennukset 1.1.						
+ kertyneet arvonkorotukset 1.1.						
± tilikauden arvonkorotukset ja niiden palautukset						
Kirjanpitoarvo 31.12.	113	57	170	3 165	45	3 210
Kirjanpitoarvo 1.1.	3 165	45	3 210	0	3	3

5. Muut varat

1 000 e	2008		2007	
	Muut erät	Yhteensä	Muut erät	Yhteensä
Muut saamiset	666	666	908	908

6. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot

1 000 e	2008			2007		
	Korot	Muut erät	Yhteensä	Korot	Muut erät	Yhteensä
Siirtosaamiset	0	429	429	0	604	604
joista ulkomaan rahan määräisiä	0	0	0	0	0	0
Maksetut ennakot	0	0	0	0	0	0

7. Muut velat

1 000 e	2008			2007		
	Pakolliset varaukset	Muut erät	Yhteensä	Pakolliset varaukset	Muut erät	Yhteensä
Pakolliset varaukset ja muut velat	0	0	0	0	0	0
Muut erät						
Maksujenvälitys		0	0		0	0
Muut		330	330		951	951
			330			951

8. Siirtovelat ja saadut ennakot

1 000 e	2008			2007		
	Korot	Muut erät	Yhteensä	Korot	Muut erät	Yhteensä
Siirtovelat	0	1 141	1 141	0	1 719	1 719
Saadut ennakot	0	0	0	0	0	0
			1 141			1 719

9. Oman pääoman erien muutokset

1 000 e	2008			2007		
	1.1.2008	Muutos	31.12.2008	1.1.2007	Muutos	31.12.2007
Sidottu oma pääoma						
Osakepääoma	845	0	845	845	0	845
Ylikurssirahasto	1 692	0	1 692	1 692	0	1 692
Muut sidotut rahastot						
Käyvän arvon rahasto	10	11	21	0	10	10
Vapaat rahastot						
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	2 196					
Lisäykset		0		0	2 956	
Vähennykset		0			-761	
			2 196			2 196
Edellisten tilikausien voitto	2 287			844		
Lisäykset, edellisen tilikauden tuloksesta		337			1 048	
Lisäykset, sisaryhtiösulautumisessa					1 403	
Vähennykset, osingonjako		-720			-1 008	
			1 904			2 287
Tilikauden voitto	337			1 048		
Vähennykset, siirto edellisen tilikauden voittoon		-337			-1 048	
Lisäykset, tilikauden voitto		-234			337	
			-234			337
Oma pääoma yhteensä	7 366	-943	6 423	4 429	2 937	7 366

9. Osakepääoma

1 000 e	2008	2007
Osakepääoma	845	845
Osakkeiden nimellisarvo	ei ole	ei ole
Osakkeiden lukumäärä, kpl	2 550	2 550
Yhtiön vähimmäispääoma	423	423
Yhtiön enimmäispääoma	1 690	1 690

Kaikilla yhtiön osakkeilla on yhtäläinen äänivalta, osakesarjoja on yksi.

Lunastuslausekkeen mukaan usean osakkaan halutessa käyttää lunastusoikeuttaan on osakkeet jaettava halukkaiden kesken heidän omistamiensa osakkeiden mukaisessa suhteessa. Lunastushinta on siirtäjän ja siirronsaajan sopima hinta tai vastikkeettomassa saannossa osakkeen viimeiseen tilinpäätökseen perustuva arvo.

Tuloslaskelman eriä koskevat liitetiedot

10. Palkkiotuotot

1 000 e	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Palkkiotuotot sijoitusrahastotoiminnasta	4 864	6 209
Palkkiotuotot omaisuudenhoidosta	4 876	1 348
Muut palkkiotuotot	1	1
Palkkiotuotot yhteensä	9 741	7 558

11. Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista

1 000 e	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä	0	0
Omistusyhteisyryyksistä	0	0
Myytävissä olevista sijoituksista	7	0
Osinkotuotot yhteensä	7	0

12. Korkotuotot

1 000 e	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Saamisista luottolaitoksilta	61	122
Saamistodistuksista	0	70
Korkotuotot yhteensä	61	192

13. Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot

1 000 e	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Saamistodistuksista		
Rahoitusvarojen luovutuksista	283	83
Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot yhteensä	283	83

14. Liiketoiminnan muut tuotot

1 000 e	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Muut tuotot	90	274
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	90	274

15. Poistot ja arvonalantumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä

1 000 e	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Aineettomista hyödykkeistä		
Suunnitelman mukaiset poistot	28	0
Aineellisista hyödykkeistä		
Suunnitelman mukaiset poistot	19	11
Suunnitelman mukaiset poistot yhteensä	47	11

16. Liiketoiminnan muut kulut

1 000 e	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Vuokrakulut	337	158
Muut kulut (sisältää tilintarkastajalle maksettuja palkkioita)	265	274
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	602	431

16.1. Tilintarkastajalle maksetut palkkiot

1 000 e	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Tilintarkastus	39	
Tilintarkastuslain 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut toimeksiannot	79	
Veroneuvonta	0	
Muut palvelut	0	
Yhteensä	118	140

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Eläkevastuut

	31.12.2008	31.12.2007
Henkilökunnan lakisääteinen eläketurva on järjestetty TyEL-perusvakuutuksella Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Tapiolassa ja lisäeläketurva Yritysten Henkivakuutus Oy Tapiolassa.		

Arvonlisäverovastuut

1 000 e	31.12.2008	31.12.2007
Arvonlisäverotuksen ryhmärekisteröintiin liittyvä vastuu (AVL 188 §)		
Samaan konserniin kuuluvien yritysten puolesta	336	421
Muiden yritysten puolesta	1 626	900
	1 962	1 321

Palvelumaksuvastuut

1 000 e	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Saman konsernin yrityksille		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat palvelumaksut	373	0
Viiden vuoden kuluessa maksettavat palvelumaksut	1 492	0
Yli viiden vuoden kuluttua maksettavat palvelumaksut	1 613	0

Palvelusopimukset eivät ole kesken sopimuskauden purettavissa.

Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset

1 000 e	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Takaukset ja pantit	0	0
Muut	0	0

Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset

1 000 e	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007
Arvopapereiden takaisinostositoumukset	0	0
Muut	0	0

Henkilöstöä, johtoa ja lähipiiriä koskevat liitetiedot

Henkilökunnan lukumäärä

	31.12.2008	31.12.2007
Vakinainen kokoaikainen henkilöstö 31.12.	44	44
Vakinainen kokoaikainen henkilöstö keskimäärin	43	30
Vakinainen osa-aikainen henkilöstö 31.12.	5	0
Vakinainen osa-aikainen henkilöstö keskimäärin	4	0
Määräaikainen henkilöstö 31.12.	1	0
Määräaikainen henkilöstö keskimäärin	1	0

Johdon palkat ja palkkiot sekä rahalainat

1 000 e		31.12.2008	31.12.2007
Toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen palkat ja palkkiot	Ei esitetä (KPA 2:8,4\$)		
Hallituksen varsinaiset jäsenet	Ei esitetä (KPA 2:8,4\$)		
Ei myönnetty johdolle rahalainoja			

Rahalainat, vastuut sekä vastuusitoumukset yhtiön lähipiiriin kuuluvalla

	31.12.2008	31.12.2007
Ei myönnetty		

Konserniin kuuluvaa yhtiötä koskevat liitetiedot

Sen emoyrityksen nimi ja kotipaikka, joka laatii konsernitilinpäätöksen suurimmasta konsernista johon yhtiö kuuluu

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Tapiola, kotipaikka Espoo
Emoyrityksen tilinpäätös saatavissa osoitteessa www.tapiola.fi

Sen emoyrityksen nimi ja kotipaikka, joka laatii alakonsernitilinpäätöksen konsernista joka sisältyy edellisessä kohdassa tarkoitettuun konserniin ja johon yhtiö kuuluu

Tapiola Pankki Oy
Emoyrityksen tilinpäätös saatavissa osoitteessa www.tapiola.fi

Tunnusluvut

	1.1.–31.12.2008	1.1.–31.12.2007	1.1.–31.12.2007 Pro forma*)
Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut			
Liikevaihto, milj. euroa	10,2	8,1	10,1
Liikevoitto liikevaihdosta	-2,3	5,7	5,1
K/T -suhde	1,0	0,9	0,9
Vakavaraisuutta kuvaavat tunnusluvut			
Oman pääoman tuotto (ROE) %	-3,4	5,7	5,2
Koko pääoman tuotto (ROA) %	-2,6	4,4	1,0
Omavaraisuusaste %	81,4	73,4	76,5
	31.12.2008	31.12.2007	1.1.–31.12.2007 Pro forma*)
Vakavaraisuussuhde, % Basel II			
Liikevaihto, milj. euroa	10,2	8,1	10,1
Vakavaraisuusaste prosentteina vastuuvélasta	18,8	14,9	19,1
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2006
Muut liitetiedot			
Rahastopääomat, milj. euroa	1 026,0	1 435,8	1 308,1
Markkinaosuus, %	2,5	2,2	2,1
Osuudenomistajien lukumäärä	34 101,0	29 109	21 301
Varainhoidon hallinnoitit asiakasvarat, milj. euroa	4 879,5	5 565,3	5 262,0

Tunnuslukujen laskentakaavat

Keskeiset tuloslaskelmaerät Liikevaihto = tuloslaskelman erä "Rahastoyhtiötoiminnan tuotot"

Oman pääoman tuotto prosentteina (ROE) = $100 \times \frac{\text{Liikevoitto/-tappio} - \text{Tuloverot}}{\text{Oma pääöma ja vähemmistöosuus} + \text{Tilinpäätössiirtojen kertymä laskennallisella verovelalla vähennettynä (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}}$

Koko pääoman tuottoprosentteina (ROA) = $100 \times \frac{\text{Liikevoitto/-tappio} - \text{Tuloverot}}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}}$

Omavaraisuusaste prosentteina = $100 \times \frac{\text{Oma pääöma ja vähemmistön osuus} + \text{Tilinpäätössiirtojen kertymä laskennallisella verovelalla vähennettynä}}{\text{Taseen loppusumma}}$

Kulu-tuotto -suhde = $\frac{\text{Hallintokulut} + \text{Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä} + \text{Liiketoiminnan muut kulut}}{\text{Korkokate} + \text{Tuotot oman pääöman ehtoisista sijoituksista} + \text{Nettopalkkiotuotot} + \text{Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot} + \text{Myytavissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot} + \text{Suojauslaskennan nettotulos} + \text{Sijoituskiinteistöjen nettotuotot} + \text{Liiketoiminnan muut tuotot} + \text{Osuus osakkuusyritysten tuloksista (netto)}}$

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen 31.12.2008 allekirjoitukset

Espoossa 23. päivänä helmikuuta 2009

Jari Eklund

Jari Saine
Hallituksen puheenjohtaja

Jaakko Gummerus

Raimo Kuismin

Sari Ruottinen

Harri Lauslahti

Harri Lauslahti
Toimitusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Espoossa 3. päivänä maaliskuuta 2009

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö

Juha Tuomala
KHT

Helka Ivaska
KHT

Tilintarkastuskertomus

Tapiola Varainhoito Oy:n yhtiökokoukselle sekä Tapiola Varainhoito Oy:n hallinnoimien sijoitusrahastojen osuudenomistajille

Olemme tarkastaneet Tapiola Varainhoito Oy:n ja sen hallinnoimien sijoitus-rahastojen kirjanpidon, tilinpäätökset, toimintakertomukset ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2008. Tilinpäätökset sisältävät taseen, tuloslaskelman ja liitetiedot sekä rahastoyhtiön osalta lisäksi rahoituslaskelman.

Tapiola Varainhoito Oy:n hallinnoimat sijoitusrahastot ovat: Tapiola Kassakorko, Tapiola Lyhytkorko, Tapiola Pitkäkorko, Tapiola Yrityskorko, Tapiola High Yield, Tapiola Maailma 20, Tapiola Maailma 50, Tapiola Maailma 80, Tapiola 2010, Tapiola 2015, Tapiola 2020, Tapiola 2025, Tapiola 2035, Tapiola 2045, Tapiola Trendi, Tapiola Eurooppa, Tapiola USA, Tapiola Hyvinvointi, Tapiola Tulevaisuus, Tapiola Kehittyvät Markkinat, Tapiola Kiinteistö, Tapiola Japani, Tapiola Suomi, Tapiola Aasia-Tyynimeri ja Tapiola Itä-Eurooppa.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat vastuussa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että ne antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Hallitus vastaa siitä, että rahastoyhtiön ja sen hallinnoimien sijoitusrahastojen kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty ja toimitusjohtaja siitä, että rahastoyhtiön ja sen hallinnoimien sijoitus-rahastojen kirjanpito on lain mukainen ja että varainhoito on luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on antaa lausunto Tapiola Varainhoito Oy:n ja sen hallinnoimien sijoitusrahastojen tilinpäätöksistä ja toimintakertomuksista. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen

Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita ja suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen saadaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, ettei tilinpäätöksessä eikä toimintakertomuksessa ole olennaista virhettä tai puutetta. Hallinnon tarkastuksessa olemme selvittäneet, ovatko hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja toimineet osakeyhtiölain sekä sijoitusrahastolain mukaisesti.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä, joilla pyritään varmistumaan tilinpäätöksiin ja toimintakertomuksiin sisältyvien lukujen ja muiden tietojen oikeellisuudesta. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheen tai puutteen riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja arvioi rahastoyhtiön ja sen hallinnoimien sijoitusrahastojen tilinpäätösten laadintaan ja esittämiseen liittyvää sisäistä valvontaa, jotta hän pystyisi suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet. Tilintarkastuksessa arvioidaan myös tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleistä esittämistapaa, tilinpäätöksen laatimisperiaatteita sekä johdon tilinpäätöksen laadinnassa soveltamia arvioita.

Käsityksemme mukaan olemme suorittaneet tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvia tarkastustoimenpiteitä lausuntomme esittämistä varten.

Lausunto

Lausuntonamme esitämme, että Tapiola Varainhoito Oy:n ja sen hallinnoimien sijoitusrahastojen tilinpäätökset ja toimintakertomukset antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot sekä rahastoyhtiön että sen hallinnoimien sijoitusrahastojen taloudellisesta asemasta ja toiminnan tuloksesta. Toimintakertomusten ja tilinpäätösten tiedot ovat ristiriidattomia.

Helsingissä 3. päivänä maaliskuuta 2009

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö

Juha Tuomala
KHT

Helka Ivaska
KHT